

у формуванні основ громадянської та соціальної компетентностей в учнів початкової школи» та інші. Цінними в роботі є способи об'єднання студентів в пари і групи (за допомогою парних карток, пазлових ілюстрацій, пар геометричних фігур тощо), вправи «Світове кафе», «Павутина», «Китайські палички», «Прес», «Чотири кути» та інші.

Тож, у НПУ імені М.П. Драгоманова загалом здійснюється повноцінна теоретична і практична підготовка студентів спеціальності «Початкова освіта» до викладання інтегрованих курсів, з урахуванням дуальної дії навчальних планів та освітніх програм різних років, жорстких термінів модернізації освітнього процесу та необхідності збереження науково-педагогічних кадрів.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/> (дата звернення: 1.03.2018).
2. Онлайн-курс для вчителів початкової школи. URL: <https://courses.edera.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA> (дата звернення: 4.04.2019).

КЕЙС ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ

Балик Н.Р., Шмигер Г.П., Барна О.В.

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

E-mail: nadbal@fizmat.tnpu.edu.ua

Розробка методик інтегрованого навчання з метою впровадження інтегрованого курсу «Природничі науки» для 10–11 класів, які навчаються за суспільно-гуманітарним профілем, є актуальним завданням нової української школи. Головною метою цього курсу є дати учням цілісне наукове бачення світу, вміти застосовувати наукові знання в повсякденному житті [1]. Тому, на нашу думку, впровадження інноваційних освітніх методик, зокрема методу кейсів, у практику вищої педагогічної освіти є одним із шляхів підготовки майбутніх учителів до реалізації

інтегрованого підходу в освіті.

Метод кейсів — це інноваційний підхід у навчанні, що дає можливість органічно поєднати теорію з практикою. Кейс описує конкретну ситуацію, яка містить в собі деяку проблему, що потребує вирішення.

Слід зазначити, що метод кейсів може бути поєднаний з іншими методами навчання, такими як:

- моделювання (побудова моделі ситуації інтегрованого кейсу);

- системний аналіз (аналіз ситуації кейсу);

- проблемний метод (виявлення проблеми, що лежить в основі ситуації кейсу);

- «мозкова атака» (визначення шляхів розв’язання проблеми, висунення гіпотез, визначення цифрових ресурсів, подання варіантів сценаріїв розв’язку ситуації кейсу);

- презентація (обмін ідеями з приводу шляхів вирішення проблеми).

При вивченні цифрових технологій студентами природничих спеціальностей у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка розробляємо інтегровані кейси професійного спрямування за таким алгоритмом [2]:

1. Визначення природничих дисциплін та цифрових технологій, яким присвячена ситуація кейсу, що описує проблему.

2. Формулювання завдань, що вирішуються у процесі роботи над інтегрованим кейсом.

3. Виокремлення проблеми кейсу та створення узагальненої моделі.

4. Критичне оцінювання узагальненої моделі ситуації у природничих науках, реальному житті.

5. Визначення технологій опрацювання цифрової інформації для розв’язання кейсу.

6. Вибір креативних технологій роботи з кейсом.

7. Презентація та рефлексія розв’язків кейсу.

Закцентуємо увагу на тому, що технологія роботи з кейсом у освітньому процесі педагогічного університету включає такі форми роботи:

- індивідуальна самостійна робота студентів з матеріалами

інтегрованого кейсу (виокремлення проблеми та визначення шляхів її розв'язку);

– групова робота над різними шляхами вирішення проблеми кейсу та презентація результатів групової роботи.

– Для ознайомлення з матеріалами кейсу використовуємо різні цифрові технології (e-learning, blended learning, m-learning). При цьому студенти можуть:

– вивчати матеріали кейсу заздалегідь, знайомитися з рекомендованими основними та додатковими цифровими ресурсами. Частина завдань щодо роботи з кейсом вони виконують вдома індивідуально;

– отримувати матеріали кейсу на занятті та працювати над його розв'язком.

У результаті роботи над інтегрованими кейсами студенти створюють різноманітні цифрові продукти: презентації, відео, постери, блоги, інтелект-карти, інфографіку, хмари тегів, есе, опитувальники [3, 4].

З досвіду можемо констатувати, що метод кейсів:

– виходить за межі окремої дисципліни;

– формує у студентів інтерес і профільну мотивацію до природничих дисциплін у цілому;

– дозволяє студентам самостійно організовувати процес інтегрованого засвоєння природничого матеріалу;

– ефективно організовувати командну роботу;

– використовувати цифрові технології та технології критичного мислення для роботи з різними джерелами інформації.

У перспективі плануємо проведення апробації різних інноваційних методик інтегрованого навчання на основі цифрових технологій з метою підготовки та перепідготовки вчительських кадрів у галузі природничих наук для нової української школи.

Література

1. Інтегрований курс «Природничі науки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvitni-proekti/intehrovanyj-kurs-rygodnychi-nauky/>
2. Балик Н.Р., Шпортак У.В. Використання кейс-уроків у процесі впровадження STEM-освіти в середніх загальноосвітніх школах України. – Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2017. – С. 19–23.

3. Балик Н. Р., Шмигер Г. П. Моделі впровадження електронного навчання у педагогічному університеті. Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016 – 2(130), – С. 10–15.
4. Балик Н.Р., Шмигер Г.П. Технологія змішаного навчання у процесі вивчення сучасних інформаційних технологій студентами хіміко-біологічних факультетів педагогічних університетів. Наукові записки ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2011– 1, – С.9–17

ПРО ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Василенко Я.П., Олексюк В.П.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
E-mail: yava@fizmat.tnpu.edu.ua

Ключовою тенденцією інноваційних перетворень усіх ланок сучасної української освіти є реалізація компетентнісного підходу, який передбачає переорієнтацію всього освітнього процесу на особистісні якості учня та студента і відкриває нові можливості для професійного становлення і розвитку майбутнього фахівця.

Закон України «Про освіту» [1] містить таке визначення: «Компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність».

Це визначення в фаховому середовищі розробників стандартів освіти та нормативно-правових документів з питань реформування освіти є дещо дискусійним. Зокрема, в глосарії ЮНЕСКО [2] компетентність визначають як «здатність мобілізувати і використовувати внутрішні ресурси, такі як знання, навички і погляди, а також зовнішні ресурси, такі як бази даних, бібліотеки, мережні інструменти, а також допомогу друзів та колег для ефективного вирішення конкретних проблем в реальних життєвих ситуаціях». Національна рамка кваліфікацій [3] визначає компетентність, як «здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості». Бачимо, що